

P6_TA(2005)0167

Filmipärand ja sellega seotud tööstustegevuse konkurentsivõime *I**

Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus filmipärandi ja sellega seotud tööstustegevuse konkurentsivõime kohta (KOM(2004)0171 – C6-0133/2004 – 2004/0066(COD))

(Kaasotsustamismenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (KOM(2004)0171)¹;
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 251 lõiget 2 ja artiklit 157, mille alusel komisjon Euroopa Parlamendile ettepaneku esitas (C6-0133/2004);
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 51;
 - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit (A6-0101/2005),
1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;
 2. palub komisjonil asi uuesti Euroopa Parlamenti saata, kui ta kavatseb ettepanekut oluliselt muuta või seda teise tekstiga asendada;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

¹ ELTs seni avaldamata.

**Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 10. mail 2005
eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu soovitus 2005/.../EÜ filmipärandi
ja sellega seotud tööstustegevuse konkurentsivõime kohta**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 157,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut¹,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust²,

pärast regioonide komiteega konsulteerimist,

toimides asutamislepingu artiklis 251 osutatud korras³

ning arvestades, et:

- (1) Asutamislepingu artikkel 157 näeb ette, et ühendus ja liikmesriigid peavad tagama ühenduse tööstuse konkurentsivõimelisuseks vajalikud tingimused.

¹ ELT C 123, 30.4.2004, lk 4.

² ELT C 74, 23.3.2005, lk 18.

³ Euroopa Parlamendi 10. mai 2005. aasta seisukoht.

- (2) Asutamislepingu artikli 151 lõige 4 näeb ette, et ühendus peab asutamislepingu teiste sätete kohaselt tegutsedes võtma arvesse kultuuriaspekte, eriti selleks, et respektierida ja edendada oma kultuuride mitmekesisust.
- (3) Kinematograafia on haprale meediumile salvestatud kunstiliik, mistõttu on vajalik ametiasutuste teadlik tegutsemine selle säilitamiseks. Kinematograafiateosed moodustavad olulise osa meie kultuuripärandist ning väärivad sellistena igakülget kaitset.
- (4) Lisaks nende kultuuriväärtusele on kinematograafiateosed Euroopa ühiskonda käsitleva ajaloolise teabe allikaks. Nad kujutavad endast üksikasjalikku ajaloolist tõendusmaterjali Euroopa erinevate kultuuriliste identiteetide rikkalikkusest ja rahvaste mitmekesisusest. Kinematograafiateostel on keskne osa mineviku tundmaõppimisel ja meie tsivilisatsiooni olemuse peegeldamisel ühiskondlikul tasandil.
- (5) ***Käesoleva soovitus eesmärk on edendada Euroopa filmipärandi tööstusliku ja kultuurilise potentsiaali paremat ärakasutamist, ergutades innovatsiooni, teadustegevuse ja tehnoloogia arendamise poliitikat kinematograafiateoste säilitamise ja restaureerimise valdkonnas. Järgnevalt soovitatud meetmete eesmärk on kindlustada ühenduse filmitööstuse konkurentsivõimele vajalike tingimuste olemasolu ja kiirendada selle konkurentsivõime kasvu.***

- (6) *Filmipärand on filmitööstuse oluline osa ning selle säilitamise, restaureerimise ja kasutamise ergutamine võib anda olulise panuse kõnealuse tööstuse konkurentsivõime parandamisse.*
- (7) *Euroopa filmitööstuse areng on Euroopa jaoks äärmiselt oluline, arvestades selle olulist potentsiaali kultuurile juurdepääsu, majandusarengu ja töökohtade loomise osas. See ei kehti mitte üksnes filmide tootmise ja näitamise kohta, vaid ka kinematograafiateoste kogumise, kataloogimise, säilitamise ja restaureerimise kohta. Filmipärandiga seotud tööstustegevuse konkurentsivõimet mõjutavaid tingimusi tuleb parandada, eriti mis puudutab tehnoloogiliste arengute, näiteks digiteerimise paremat kasutamist.*
- (8) *Nimetatud potentsiaali täielik saavutamine nõuab eduka ja uuendusliku filmitööstuse olemasolu ühenduses. Seda võib lihtsustada filmipärandi säilitamis-, restaureerimis- ja kasutamistingimuste parandamisega ning tööstuse arengut ja piiramatut konkurentsivõimet takistavate tegurite kõrvaldamisega, eriti filmipärandit kogudes, kataloogides, säilitades ja restaureerides ning tehes selle kättesaadavaks hariduslikel, kultuurilistel, teaduslikel või muudel sarnastel mittekaubanduslikel eesmärkidel kasutamiseks, järgides kõikidel juhtudel autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi.*
- (9) *Filmitööstuse üldine konkurentsivõime paraneb sellise keskkonna arendamise kaudu, mis soodustab koostööd filmipärandi säilitamise ja kaitse valdkonnas määratud asutuste vahel, mis võivad olla liikmesriikide või piirkondlikud arhiivid, filmiinstituudid või sarnased institutsioonid.*

- (10) Nõukogu 26. juuni 2000. aasta resolutsioonis Euroopa filmipärandi säilitamise ja edendamise kohta¹ *kutsuti* liikmesriike tegema koostööd filmipärandi restaureerimise ja säilitamise vallas, muu hulgas digitaaltehnoloogia võimalusi kasutades, vahetama valdkonna häid tavasid, kannustama Euroopa arhiivandmete järk-järgulist võrgustamist ning kaaluma nende kogumite võimalikku kasutamist hariduslikel eesmärkidel.
- (11) Euroopa audiovisuaalse pärandi kaitse konventsioon² näeb ette, et kõik osalisriigid peavad kehtestama **õigusaktide või teiste asjakohaste meetmete abil** kohustuse säilitada liikuvat pildimaterjali, mis moodustab osa tema audiovisuaalpärandidist ning on toodetud või toodetud ühistoodanguna asjaomase osalisriigi territooriumil.
- (12) Komisjoni 26. septembri 2001. aasta teatistes kinematograafiateoste ja muude audiovisuaalteostega seotud teatavate õiguslike aspektide kohta³ uuriti audiovisuaalteoste seaduspärast riiklikku või piirkondlikku talletamist kui ühte võimalikku viisi Euroopa audiovisuaalpärandi säilitamiseks ja kaitsmiseks ning teatisega alustati praegusest olukorrast ülevaate koostamist kinematograafiateoste talletamise osas liikmesriikides, ühinevates riikides ja EFTA riikides.
- (13) **Nõukogu** 5. novembri 2001. aasta istungil (kultuuri- ja audiovisuaalalane istung)⁴ **märkis nõukogu eesistuja, et nõukogu avaldas poolehoidu komisjoni teatisele.**

¹ EÜT C 193, 11.7.2000, lk 1.

² <http://conventions.coe.int>, Euroopa Nõukogu, ETS nr 183, allakirjutamiseks avatud 8.11.2001.

³ EÜT C 43, 16.2.2002, lk 6.

⁴ 2381. nõukogu istung - kultuuri- ja audiovisuaalalane (PRES/01/377, 5.11.2001).

- (14) *Euroopa Parlament rõhutas oma 2. juuli 2002. aasta resolutsioonis¹ komisjoni teatise kohta kinematograafia pärandi kaitse tähtsust ja toetatas Euroopa audiovisuaalse pärandi kaitse konventsiooni lähenemisviisi, mis on oluline pidepunkt kiirete tehnoloogiliste muudatuste ajal. Järkjärguline üleminek digitaaltehnoologiale võimaldab tõsta Euroopa filmitööstuse konkurentsivõimet ning aitab pikemas perspektiivis kaasa audiovisuaalsete teoste kataloogimis-, hoiustamis-, säilitamis- ja restaureerimiskulude vähendamisele. Samal ajal loob see uusi innovaatilisi võimalusi filmipärandi kaitse valdkonnas.*
- (15) Nõukogu 24. novembri 2003. aasta resolutsioonis, mis käsitleb kinematograafiateoste talletamist Euroopa Liidus², kutsuti liikmesriike looma oma riiklikes arhiivides, filmiinstituutides või sarnastes asutustes audiovisuaalpärandisse kuuluvate kinematograafiateoste talletamise ja säilitamise tõhusad süsteemid, juhul kui need veel ei eksisteeri.
- (16) Kõikides liikmesriikides eksisteerivad juba audiovisuaalpärandisse kuuluvate kinematograafiateoste kogumise ja säilitamise süsteemid. Neli viiendikku nendest süsteemidest põhinevad seaduspärasel või lepingulisel kohustusel talletada kõik filmid või vähemalt üldsuse toetuse pälvinud filmid.
- (17) "Liikuva pildimaterjali" all mõistetakse mis tahes vahenditega ja mis tahes meediumile kas häälega või hääleta salvestatud liikuvate piltide seeriat, mis suudab luua pildi liikumisest.

¹ *ELT C 271 E, 12.11.2003, lk 176.*

² *ELT C 295, 5.12.2003, lk 5.*

- (18) "Kinematograafiateose" all mõistetakse mis tahes pikkusega liikuvat pildimaterjali, eelkõige mängufilme, joonisfilme ja dokumentaalfilme, mis on ette nähtud kinos näitamiseks.
- (19) **"Audiovisuaalpärandisse kuuluvad kinematograafiateosed" on filmitoodang, k.a ühistoodang teiste liikmesriikide ja/või kolmandate riikidega, mida liikmesriigid või nende poolt määratud asutused kvalifitseerivad sellistena objektivsete, läbipaistvate ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel. Liikmesriikide audiovisuaalpärandid üheskoos moodustavad Euroopa audiovisuaalpärandi.**
- (20) Euroopa filmipärandi tulevastele põlvkondadele säilimise kindlustamiseks tuleb seda süsteemselt koguda, kataloogida, säilitada ja restaureerida, järgides **kõikidel juhtudel** autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi.
- (21) Euroopa filmipärand tuleks teha kättesaadavaks *hariduslikel, kultuurilistel, teaduslikel või muudel sarnastel mittekaubanduslikel eesmärkidel kasutamiseks*, järgides **kõikidel juhtudel** autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi.
- (22) Kinematograafiateoste andmine arhiivide omandisse ei tähenda autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste loovutamist neile.
- (23) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/29/EÜ (autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas)¹ artikli 5 lõike 2 punktis c nähakse ette, et liikmesriigid võivad sätestada erandeid ja piiranguid konkreetsete reproduktsioonide suhtes, mida teevad avalikud raamatukogud või arhiivid, ning mis ei ole otseselt ega kaudselt ette nähtud majandusliku või kaubandusliku tulu saamiseks,

¹ EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10.

VÕTAVAD ARVESSE KOMISJONI KAVATSUST:

1. kaaluda, kas teha ELi toetuse saajatele kohustuslikuks talletada hea tehnilise kvaliteediga koopia ELi toetuse saanud Euroopa filmidest vähemalt ühes riiklikus arhiivis,
2. toetada ühenduse tasandil filmipärandi säilitamise ja kaitsmise küsimustes koostööd määratud asutuste vahel, milleks võivad olla riiklikud või piirkondlikud arhiivid, filmiinstituudid või sarnased asutused,
3. kaaluda uurimisprojektide rahastamist filmide pikaajalise säilitamise ja restaureerimise valdkondades,
4. edendada filmide kataloogimise standardiseerimist Euroopas, et parandada andmebaaside koostalitlusvõimet, ***seda ka parimate tavade järgimise ja standardiseerimisprojektide kaasrahastamise kaudu, arvestades samal ajal keelelist mitmekesisust,***
5. aidata kaasa Euroopa tasandil määratud asutuste ja ***õiguste valdajate*** vahelisele läbirääkimiste pidamisele standardlepingu osas, milles kirjeldatakse millistel tingimustel võivad määratud asutused teha talletatud kinematograafiateosed üldsusele kättesaadavaks,
6. jälgida ja hinnata käesolevas soovituses sätestatud meetmete tõhusust ning kaaluda edaspidiste meetmete vajalikkust.

SOOVITAVAD, ET LIIKMESRIIGID *parandaksid filmipärandi säilitamise, restaureerimise ja kasutamise tingimusi ning eemaldaksid Euroopa filmitööstuse arengut ja täielikku konkurentsivõimet takistavad asjaolud:*

1. *aidates kaasa Euroopa filmipärandi tööstusliku ja kultuurilise potentsiaali paremale ärakasutamisele meetodiliste säilitus- ja restaureerimismeetmete abil, toetades innovatsiooni-, teadus- ja tehnoloogiaarenduspoliitikaid kinematograafiateoste säilitamise ja restaureerimise valdkonnas,*
2. *võttes kahe aasta jooksul käesoleva soovitusel vastuvõtmisest õigus-, haldus- või teised asjakohased meetmed, et tagada audiovisuaalpärandisse kuuluvate kinematograafiateoste süstemaatiline kogumine, kataloogimine, säilitamine ja restaureerimine ning võimaldada nende kasutamist hariduslikel, kultuurilistel, uurimuslikel või muudel sarnastel mittekaubanduslikel eesmärkidel, järgides kõikidel juhtudel autoriõigust ja sellega kaasnevat õigusi,*
3. *volitades asjakohaseid asutusi sõltumatult ja professionaalselt ellu viima punktis 2 kirjeldatud avalikku huvi pakkuvaid ülesandeid, tagades neile saadaolevatest parimate rahaliste ja tehniliste vahendite eraldamise,*
4. *kannustades määratud asutusi sätestama kooskõlas õiguste valdajatega kokkuleppelised või lepingulised tingimused talletatud kinematograafiateoste avalikkusele kättesaadavaks tegemiseks,*
5. *kaaludes eeskätt filmipärandi edendamise eesmärgil riiklike filmiakadeemiate või sarnaste asutuste asutamist või toetamist,*
6. *võttes asjakohaseid meetmeid digitaalsete ja uute tehnoloogiate kasutamise suurendamiseks kinematograafiateoste kogumisel, kataloogimisel, säilitamisel ja restaureerimisel,*

Kogumine

7. **kogudes** süsteemselt *nende* audiovisuaalpärandisse kuuluvaid kinematograafiateoseid tulenevalt *seadusejärgsest või lepingulise kohustusest talletada kinematograafiliste teoste vähemalt üks kõrgekvaliteediline koopia määratud asutustes*. Nimetatud teoste talletamise tingimuste sätestamisel tagavad liikmesriigid, et:
- a) nende vastutusalasse kuulub **üleminekuperioodil** see toodang ja ühistoodang, mida on riiklikult rahastatud riiklikul või piirkondlikul tasandil; **pärast selle üleminekuperioodi lõppu peaksid need teostatavuse piires hõlmama kogu toodangut, ka sellist, mida ei ole riiklikult rahastatud**,
 - b) talletatud **kinematograafiateoste tehniline** kvaliteet oleks hea hõlbustamaks säilitamist ja reprodutseeritavust ning et nende juurde kuuluksid vajadusel standardvormis metaandmed,
 - c) film talletatakse filmi avaliku linastuse ajal ja igal juhul mitte hiljem kui kaks aastat pärast seda,

Kataloogimine ja andmebaaside loomine

8. **võttes** asjakohaseid meetmeid (*mis võivad lõpuks viia filmitoodangu arhiveerimiskoodeksi väljatöötamiseni*), millega edendatakse talletatud kinematograafiateoste kataloogimist ja indekseerimist **ning toetatakse filme käsitlevat teavet sisaldavate andmebaaside loomist** Euroopa ja rahvusvaheliste standardite **kohaselt**,

9. ***edendada standardiseerimist Euroopas, filmograafia*** andmebaaside koostalitlusvõimet ja nende avalikkusele kättesaadavust, näiteks Interneti kaudu, ***eelkõige määratud asutuste aktiivse kaasamise abil,***
10. ***uurides võimalust luua andmebaaside võrgustik, mis hõlmab Euroopa audiovisuaalpärandit ja vastavaid organisatsioone, eeskätt Euroopa Nõukogu (Eurimages ja Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskus),***
11. ***kutsudes*** arhiive suurendama filmiarhiivide väärtust, rühmitades filmid ELi tasandil kogumiteks näiteks teema, autori, ajastu jne alusel,

Säilitamine

12. ***võttes*** vastu õigusakte või ***kasutades*** muid meetodeid siseriiklike tavade kohaselt, et tagada talletatud kinematograafiateoste säilitamine. Säilitusmeetmed peaksid eelkõige hõlmama:
 - a) filmide reprodutseerimine uutele säilitusmeediumitele,
 - b) erinevatele meediumitele salvestatud kinematograafiateoste linastamisel kasutatavate seadmete säilitamine,

Restaureerimine

13. ***võttes kõik asjakohased meetmed, et*** lubada seadusandluse piires hoiuleantud kinematograafiateoste reprodutseerimist restaureerimise eesmärgil ***ja võimaldades samas õiguste valdajatel kõikide asjaomaste osapoolte ühisel nõusolekul saada kasu teoste restaureerimise tulemusel paranenud tööstuslikest võimalustest,***

14. ***toetades*** vanade või kõrge kultuuri- või ajaloolise väärtusega filmide restaureerimise ***projekte***,

Talletatud kinematograafiateoste kasutamise võimaldamine hariduslikel, ***kultuurilistel***, uurimuslikel ***või muudel sarnastel mittekaubanduslikel*** eesmärkidel

15. ***võttes*** vajalikke seadusandlikke ***või*** halduslikke meetmeid, et määratud asutused saaksid võimaldada talletatud kinematograafiateoste kasutamist hariduslikel, ***kultuurilistel***, ***uurimuslikel või muudel sarnastel mittekaubanduslikel eesmärkidel***, järgides ***kõikidel juhtudel*** autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi,
16. ***võttes asjakohaseid meetmeid, et tagada puuetega inimestele juurdepääs talletatud kinematograafiateoste, järgides kõikidel juhtudel autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi***,

Kutsealane väljaõpe ***ja meediakirjaoskus***

17. ***edendades*** kutsealast väljaõpet kõikides filmipärandiga seotud valdkondades ***filmipärandi tööstusliku potentsiaali parema ärakasutamise toetamiseks***,
18. ***edendades filmipärandi kasutamist hariduses Euroopa mõõtme tugevdamise vahendina ja edendades kultuurilist mitmekesisust***,

19. *soosides ja edendades visuaalset haridust, filmiõpinguid ja meediakirjaoskust igal haridustasandil kutsealase väljaõppe programmides ja Euroopa programmides,*
20. *edendades õppe-eesmärgil tootjate, levitajate, ringhäälinguorganisatsioonide ja filmiinstituutide vahelist tihedat koostööd, pidades samal ajal silmas autoriõigusi,*

Hoiuleandmine

21. *kaaludes vabatahtliku või kohustusliku talletamise süsteemi loomist:*
- a) riiklikku audiovisuaalpärandisse kuuluvate kinematograafiateostega seotud abi- ja reklaammaterjali jaoks,
 - b) muude riikide audiovisuaalpärandisse kuuluvate kinematograafiateoste jaoks,
 - c) muu liikuva pildimaterjali kui kinematograafiateoste jaoks,
 - d) vanade kinematograafiateoste jaoks,

Koostöö määratud asutuste vahel

22. *kannustades ja toetades* määratud asutusi *teabevahetuse* ja oma *tegevuse* riiklikul ja Euroopa tasandil *kooskõlastamise eesmärgil*, et näiteks:
- a) *tagada kogumis- ning säilitusmeetodite* sidusus ja andmebaaside koostalitlusvõime,
 - b) *anda välja arhiivimaterjali*, näiteks DVDdel, subtiitritega võimalikult paljudes Euroopa Liidu keeltes, järgides *kõikidel juhtudel* autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi,
 - c) *koostada* Euroopa audiovisuaalne filmograafia,
 - d) *töötada välja* elektroonilise infovahetuse ühisstandard,
 - e) *töötada välja* ühised uurimis- ja haridusprojektid, *edendades samal ajal Euroopa kinokoolide ja -muuseumide võrgustiku arendamist*,

Soovituse järelmeetmed

23. teavitades komisjoni iga kahe aasta tagant käesoleva soovitusel võetud meetmetest.

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja